

Beslutningsforslag nr. B 77

Folketinget 2010-11

Fremsat den 25. februar 2011 af Rasmus Prehn (S), Lennart Damsbo-Andersen (S), Vibeke Grave (S), Magnus Heunicke (S), Thomas Jensen (S), Maja Panduro (S), Julie Skovsby (S), Meta Fuglsang (SF) og Line Barfod (EL)

Forslag til folketingsbeslutning

om afskaffelse af kommunernes forpligtelse til konkurrenceudsættelse samt nedsættelse af et udvalg til undersøgelse af konsekvenserne af konkurrenceudsættelse og udlicitering af kommunale opgaver

Folketinget pålægger regeringen at afskaffe kommunernes forpligtelse til at konkurrenceudsætte en bestemt procentdel af deres opgaver. Folketinget pålægger endvidere regeringen

at nedsætte et udvalg med det formål at undersøge konsekvenserne af konkurrenceudsættelse og udlicitering af kommunale opgaver.

Bemærkninger til forslaget

Afskaffelse af krav om konkurrenceudsættelse

Det foreslås, at regeringen afskaffer kravet om konkurrenceudsættelse af en bestemt del af kommunernes opgaver, så den enkelte kommune og de lokale folkevalgte kommunalbestyrelsesmedlemmer igen får frihed til at træffe beslutning om, hvordan man lokalt løser sine opgaver bedst og billigst.

Forslagsstillerne finder det afgørende, at man i den offentlige sektor altid har fokus på, hvordan man sikrer den højeste kvalitet til den lavest mulige pris. Det opnås nogle gange ved at konkurrence-sætte og udlicitere, mens opgaven andre gange løses bedst og billigst i offentligt regi. Forslagsstillerne er derfor ikke imod konkurrenceudsættelse, når det giver en bedre pris og kvalitet for borgerne. Forslagsstillerne mener dog, at kommunerne selv er i stand til at vurdere, hvornår det tjener borgerne bedst at konkurrenceudsætte en opgave, og hvornår det ikke gør. Derfor er et centralt fastsat krav et unødvendigt indgreb i det kommunale selvstyre.

Nedsættelse af et undersøgelsesudvalg

Det foreslås, at regeringen nedsætter et udvalg, der skal undersøge konsekvenserne af konkurrenceudsættelse og udlicitering af alle typer kommunale opgaver, så fremtidige beslutninger om konkurrenceudsættelse og udlicitering kan bero på faktisk viden om konsekvenserne for kvaliteten, borgerne, medarbejderne og prisen. Der er i dag en mangel på viden om konsekvenserne af konkurrenceudsættelse, særligt når det drejer sig om velfærdsområderne.

Kommissorium for udvalget til undersøgelse af konsekvenserne ved konkurrenceudsættelse og udlicitering

Med en konkurrenceudsættelsesgrad på 25 pct. er vi nu nået til et niveau, hvor egentlige velfærdsopgaver bliver konkurrenceudsat og muligvis udliciteret. Med udsigt til en yderligere stramning af kravet til kommunerne er det en udvikling, der vil brede sig.

Det rejser det problem, at der mangler fundamental viden om konsekvenserne af konkurrenceudsæt-

telse og udlicitering, særlig når det gælder velfærdsopgaver. Langt de fleste studier af konsekvenserne af konkurrenceudsættelse og udlicitering har omhandlet »det tekniske område« med enkle målbare opgaver som eksempelvis snerydning, rengøring og anlægsarbejde. Resultaterne af disse undersøgelser siger derfor ikke meget om, hvilke konsekvenser konkurrenceudsættelse og udlicitering vil have for prisen på og kvaliteten af velfærdsopgaver (Carsten Greve: Konkurrence og offentlig servicelevering, FTF 2008).

Dertil kommer, at erfaringerne fra disse mere »tekniske« områder er for ensidigt fokuseret på pris til at kunne sige noget generelt om, hvordan konkurrenceudsættelse påvirker den offentlige sektor i et større perspektiv: Hvordan påvirker konkurrenceudsættelse eksempelvis de berørte medarbejdere? Påvirkes arbejdsmiljø, sygefravær og tilbagetrækningsalder? Og hvilke konsekvenser har udlicitering for kvalitet og udvikling af velfærdsydelser?

Der mangler med andre ord vital viden om en lang række forhold, der har betydning for, hvornår det er en god løsning at konkurrenceudsætte og udlicitere. Nedenfor beskrives de problemstillinger, som er aktuelle at undersøge nærmere.

Økonomi og kvalitet

Det er essentielt at få undersøgt de økonomiske effekter af konkurrenceudsættelse og udlicitering: Får man mere for pengene ved at konkurrenceudsætte? Det er fortsat uklart, om og i givet fald hvor meget det offentlige kan spare ved at udlicitere. Det er ligeledes uklart, om udlicitering er med til at skabe mere kvalitet for borgerne.

Et andet væsentligt økonomisk aspekt er at få belyst betydningen af transaktionsomkostninger. Det gælder primært omkostninger i forbindelse med udarbejdelsen af udbudsmateriale (kravspecifikation), gennemførelsen af udbuddet og den efterfølgende monitorering af den private leverandør.

Gennemsigtighed

Det kan være svært for borgeren at gennemskue, hvem der er ansvarlig for den konkrete opgave, hvis

opgaven er udliciteret til et privat firma (Modernising Government: The Way Forward, OECD 2005).

Konsekvenser for medarbejderne

Der er behov for at undersøge konsekvenserne for de medarbejdere, der udfører en kommunal opgave, som bliver konkurrenceudsat og udliciteret. En undersøgelse fra LO indikerer, at udlicitering slider på medarbejderne. Arbejdet bliver ensformigt, og tempoet bliver skruet op, ligesom indflydelsen på eget arbejde daler (Arbejds miljø – udlicitering og andre omlægninger af offentlige driftsformer. Landsorganisationen i Danmark 2001). Det er ud over disse forhold væsentligt at få klarlagt, hvordan faktorer som medarbejdertilfredshed, sygefravær og tilbagetrækningsalder påvirkes, når det offentlige konkurrenceudsætter og udliciterer.

Videndeling og knowhow

Der mangler viden om, hvordan udlicitering påvirker samarbejde, innovation og videndeling internt i den offentlige organisation, herunder hvordan tab af viden påvirker kvalitetssikringen af de offentlige ydelser. Endvidere er det uklart, hvordan udlicitering påvirker kommunernes organisatoriske knowhow.

Udvalgets opgaver og sammensætning

Udvalget får til opgave at undersøge konsekvenserne af konkurrenceudsættelse og udlicitering af kommunale opgaver. Udvalget skal arbejde med henblik på, at dets resultater kan bruges som beslutningsgrundlag for vurderingen af, hvilke opgaver der lader sig konkurrenceudsætte og udlicitere. Udvalget skal derfor undersøge konsekvenserne ved forskellige typer af opgaver, så der på dette grundlag bliver mulighed for at differentiere mellem konsekvenserne i forbindelse med forskellige typer af kommunale opgaver.

Udvalget skal særlig undersøge konsekvenserne ud fra disse parametre:

- Økonomi.
 - Hvilke konsekvenser har konkurrenceudsættelse og udlicitering for prisen på forskellige former for ydelser?

- Hvad betyder transaktionsomkostningerne?
- Kvalitet.
- Gennemsigtighed og ansvarlighed.
- Arbejds miljø.
- Medarbejdertilfredshed.
- Borgertilfredshed.
- Videndeling og knowhow.
 - Hvordan påvirker udlicitering videndelingen internt i den offentlige organisation?
 - Hvilken betydning har tab af viden og kompetencer (organisatorisk knowhow) for den offentlige organisation?

I forlængelse af ovenstående skal udvalget ud fra en bredere samfundsøkonomisk betragtning vurdere effekterne af udlicitering. Det skal ske med henblik på at skabe et mere helstøbt billede af, hvordan konkurrenceudsættelse og udlicitering påvirker samfundet.

Ved udvalgets nedsættelse bør det desuden overvejes, om udvalgsarbejdet også kan tilvejebringe viden, der er relevant og anvendelig i forhold til konkurrenceudsættelse og udlicitering i regioner og stat.

Udvalget skal sammensættes af uafhængige eksperter inden for økonomi, organisation og offentlig forvaltning.

Baggrund for forslaget

Som led i den seneste aftale mellem regeringen og Kommunernes Landsforening, KL, (Aftaler om den kommunale og regionale økonomi for 2011, Finansministeriet 2010) blev det fra regeringens side tilkendegivet, at kommunerne inden udgangen af 2015 skal konkurrenceudsætte 31,5 pct. af deres opgaver målt ud fra den såkaldte Indikator For Konkurrenceudsættelse (IKU).

Det nuværende mål fra 2006 er, at kommunerne inden udgangen af 2010 skulle konkurrenceudsætte 26,5 pct. De nyeste tal viser, at kommunerne i 2009 konkurrenceudsatte 25 pct. af deres opgaver, hvilket svarer til, at der blev konkurrenceudsat for omkring 7,5 mia. kr. mere end ved aftalens indgåelse i 2006.

*Skriftlig fremsættelse***Rasmus Prehn (S):**

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om afskaffelse af kommunernes forpligtelse til konkurrenceudsættelse samt

nedsættelse af et udvalg til undersøgelse af konsekvenserne af konkurrenceudsættelse og udlicitering af kommunale opgaver

(Beslutningsforslag nr. B 77)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.